

Površinski pojavi

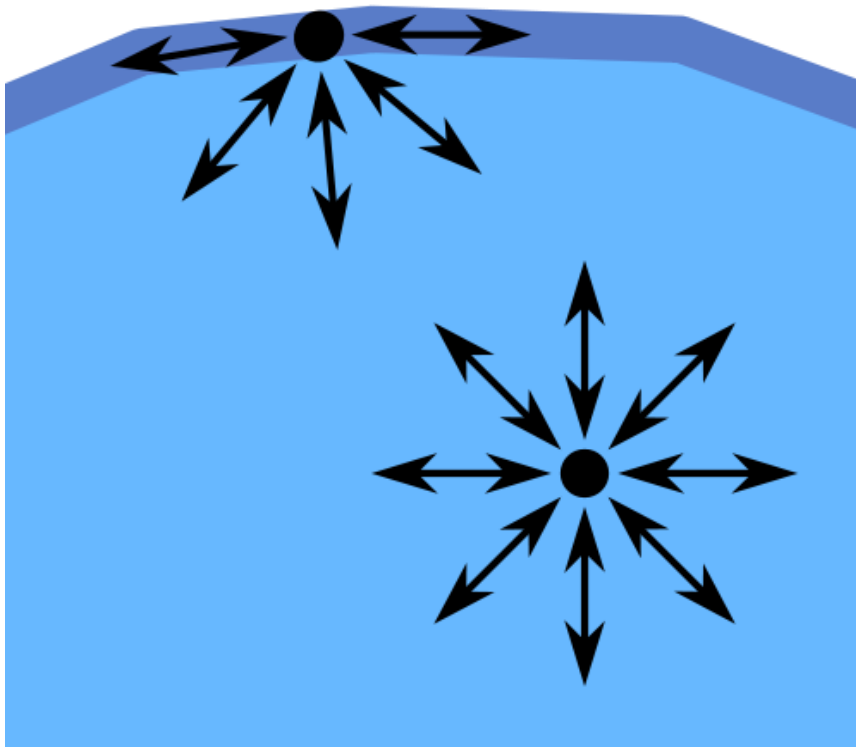
Vodni drsalci

so prelahki ali res ne marajo vode?

Večja kot je površinska napetost, večjo silo na enoto površine lahko prenese

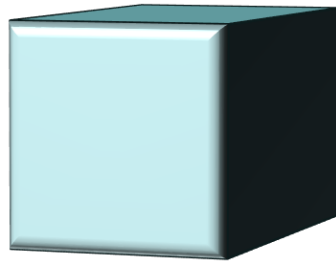
Površinska napetost na molekularnem nivoju

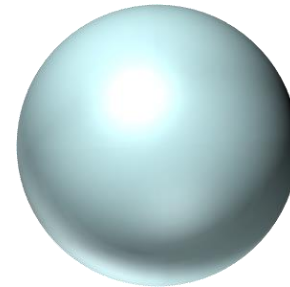
- Površine snovi z različnimi kemijskimi lastnostmi se odbijajo ali privlačijo
- Površina ene snovi pa se vedno privlači, zato želijo molekule zmanjšati površino

Minimizacija površine

vodi v okroglo obliko ... npr. pri vodnih ali milnih mehurčkih

$$\begin{aligned}V &= 1 \text{ cm}^3 \\a &= 1 \text{ cm} \\S &= 6 \text{ cm}^2\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}V &= 1 \text{ cm}^3 \\R &= 0,6 \text{ cm} \\S &= 4,5 \text{ cm}^2\end{aligned}$$

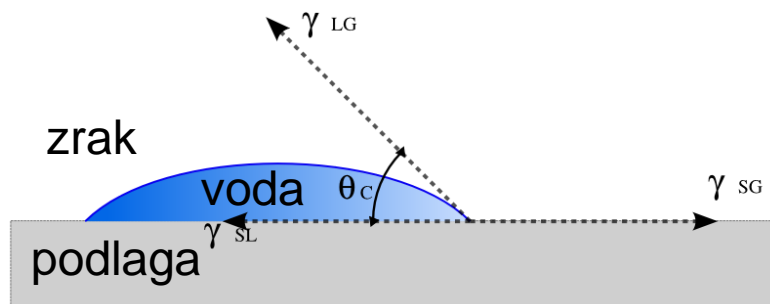

Krogla ima manjšo površino kot kocka enakega volumna

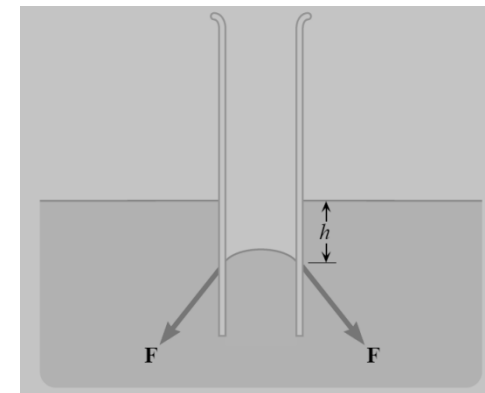
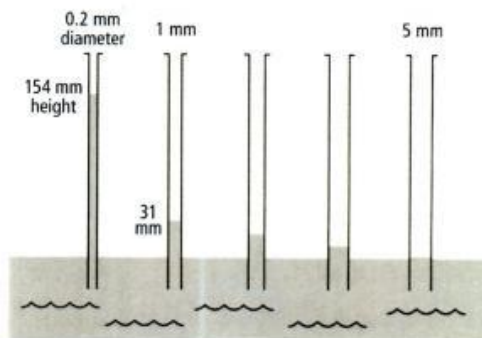
Stik kapljevine in površine

minimizacija sil in kapilarni vlek

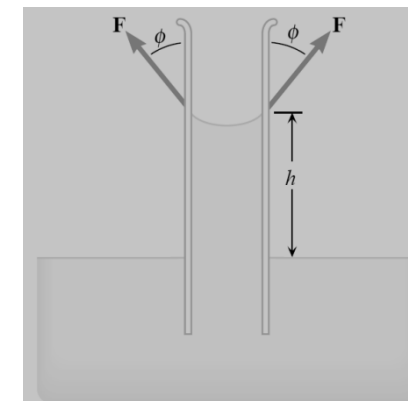
- **Kapilarni vlek** se veča s površinsko napetostjo in manjša z gostoto.

- Robčki, krpe in gobe vlečejo vodo v svojo notranjost s kapilarnim vlekem.

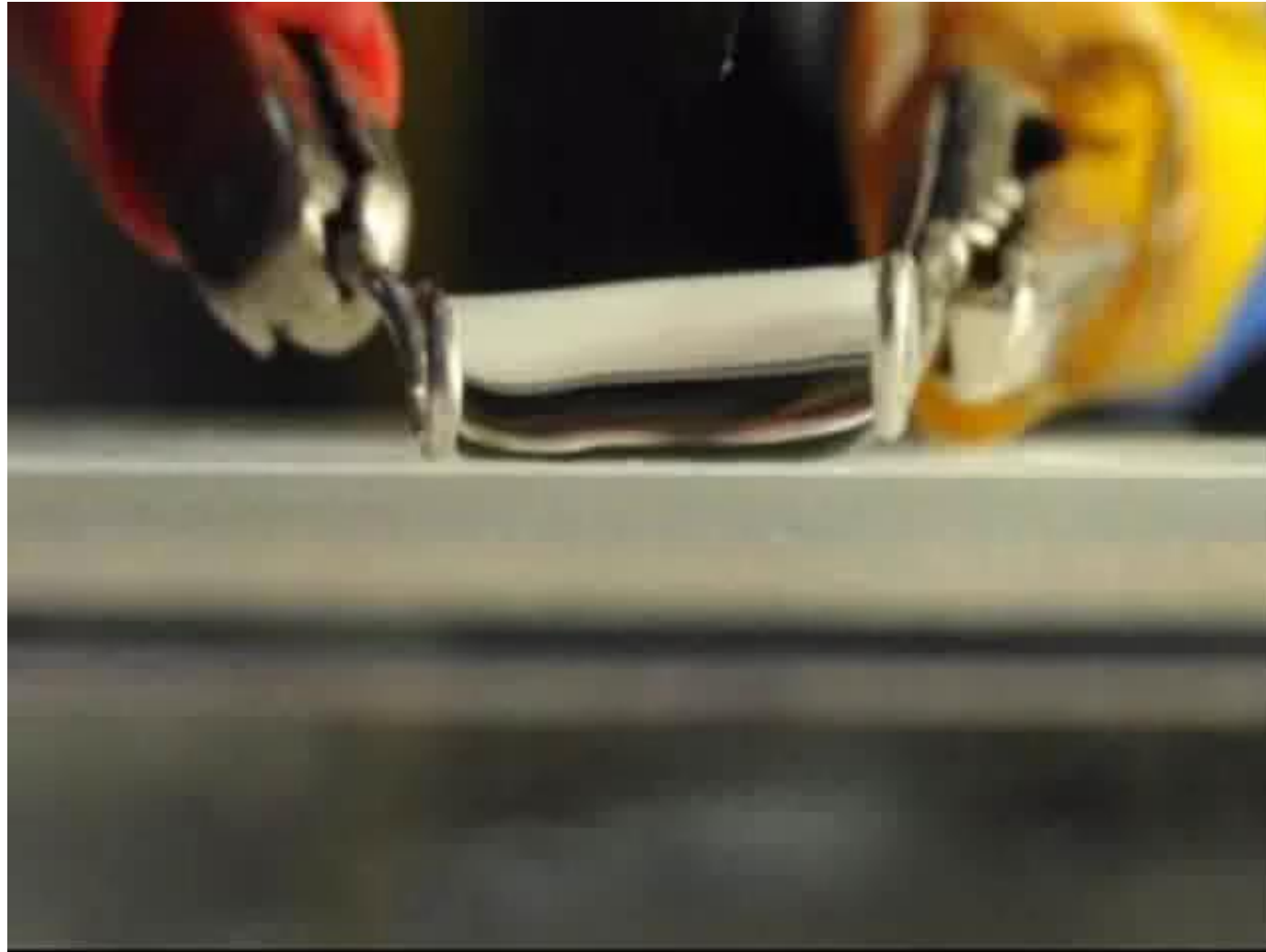

Omočenje ni zaželeno,
teža prevlada nad interakcijo voda-podlaga

Omočenje je zaželeno,
interakcija voda-podlaga prevlada nad težo

Razrez vodne kapljice s hidrofobnim nožem

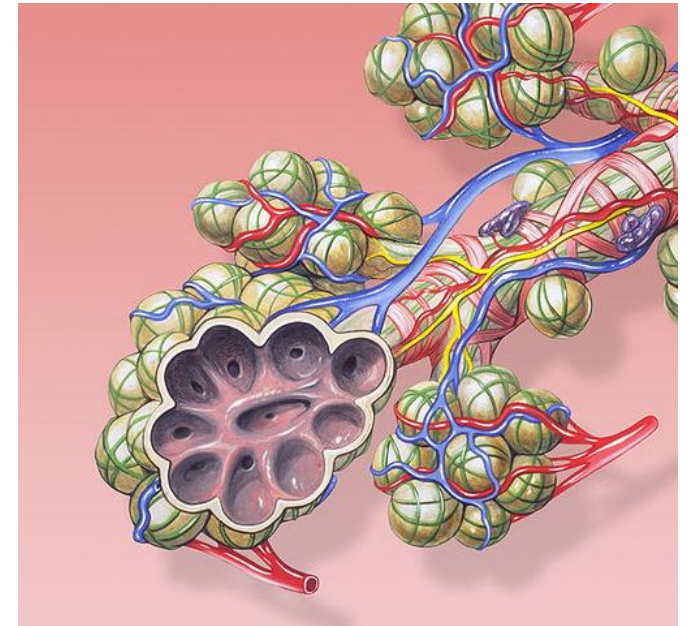

Velikost mehurčka

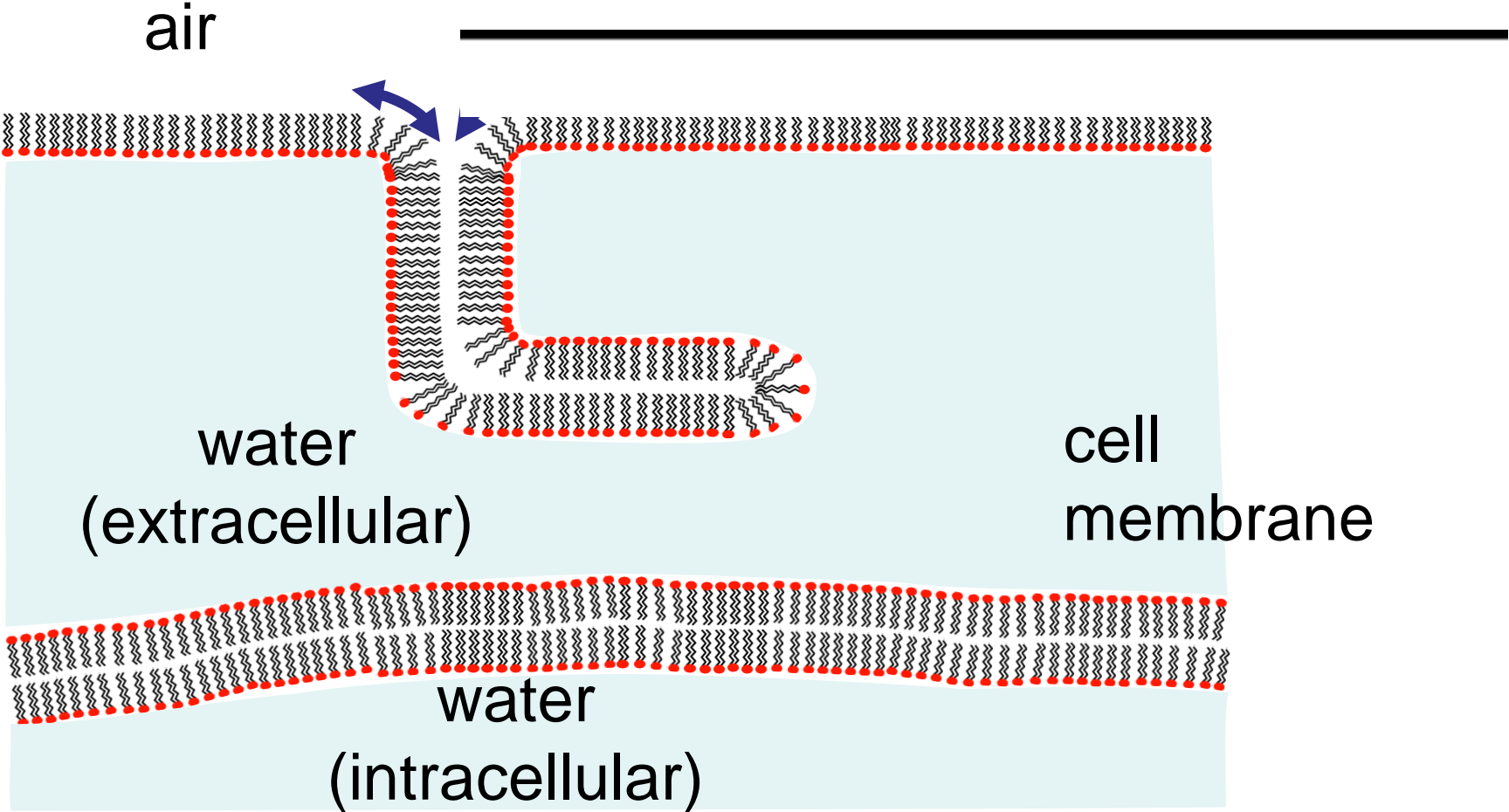
- je povezana s tlačnimi razlikami in površinsko napetostjo - stiskanje površine mehurčka namreč uravnoteži povečanje tlaka v mehurčkih

$$\Delta p = \frac{2\gamma}{R}$$

- Učinkovitejšo izmenjavo plinov v pljučih omogoča velika površina mnogo majhnih pljučnih mešičkov. Ker mišice ne morejo zadržati poljubno velikih tlačnih razlik poljubno majhnih pljučnih mešičkov, se stene pljučnih mešičkov “zmehčajo” s **površinsko aktivnimi snovmi (surfaktanti)**, da se pljuča ne sesedejo.

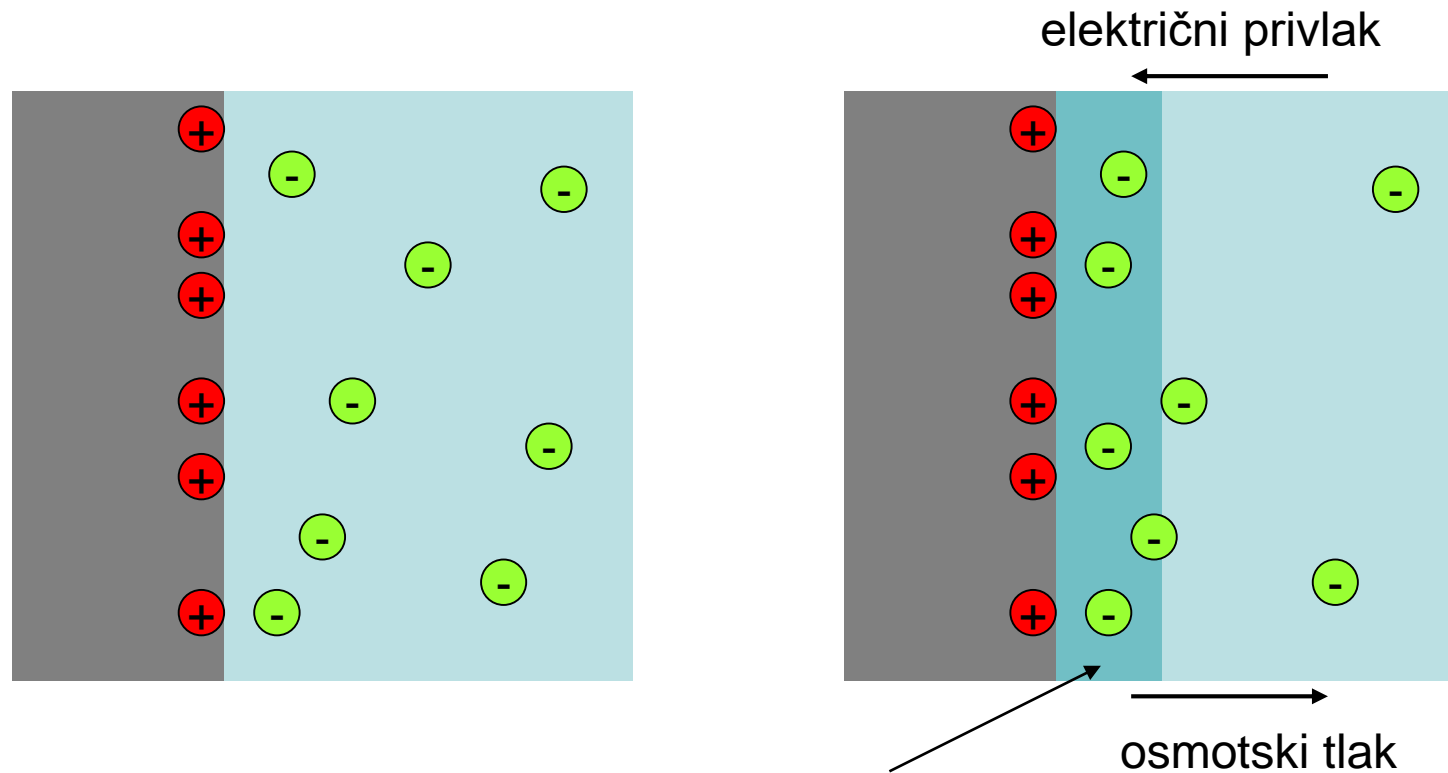
Prava molekularna slika

Površine z nabojem

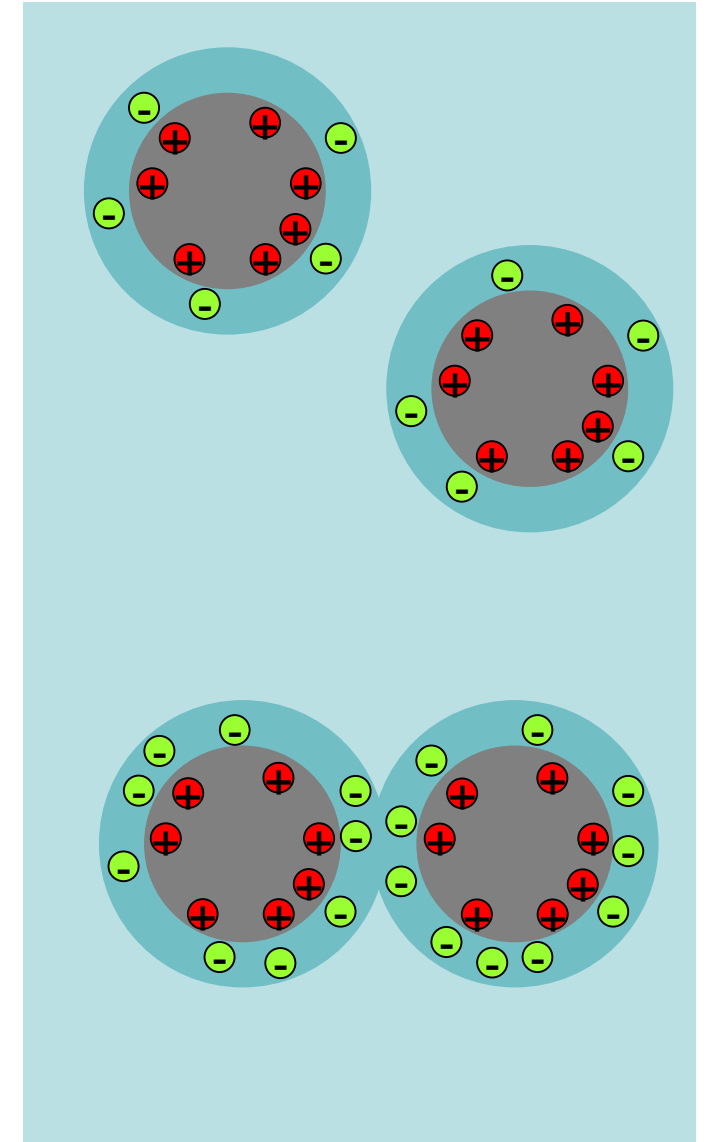
- Nabita površina pritegne delce iz raztopine z nasprotnim nabojem. Popolno nakopičenje slednjih pa prepreči osmotski tlak, ki jih vleče nazaj v raztopino.

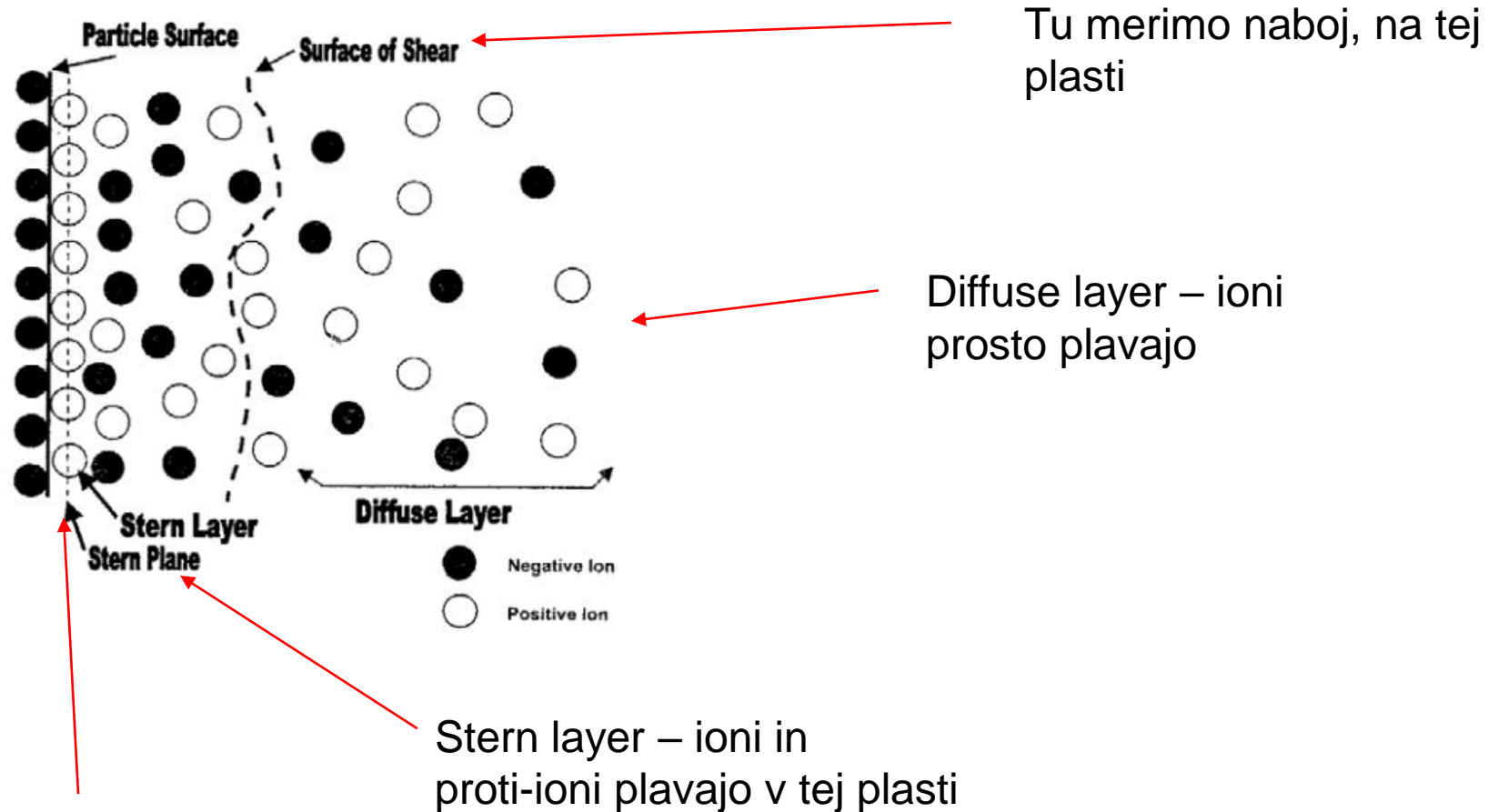
Nastane **električna dvojna plast**

Stabilnost disperzije nabitih delcev

- Električna dvojna plast senči elektrostatsko polje naboja na površini, zato se lahko enako nabiti delci bolj približajo.
- Če je senčenje dovolj močno (velika ionska moč raztopine), lahko pridejo tako blizu, da prevladajo privlačne interakcije s kratkim dosegom
→ delci se združujejo v skupke, disperzija je nestabilna.
- Odločilen je električni potencial na meji dvojne plasti – ζ -potencial.

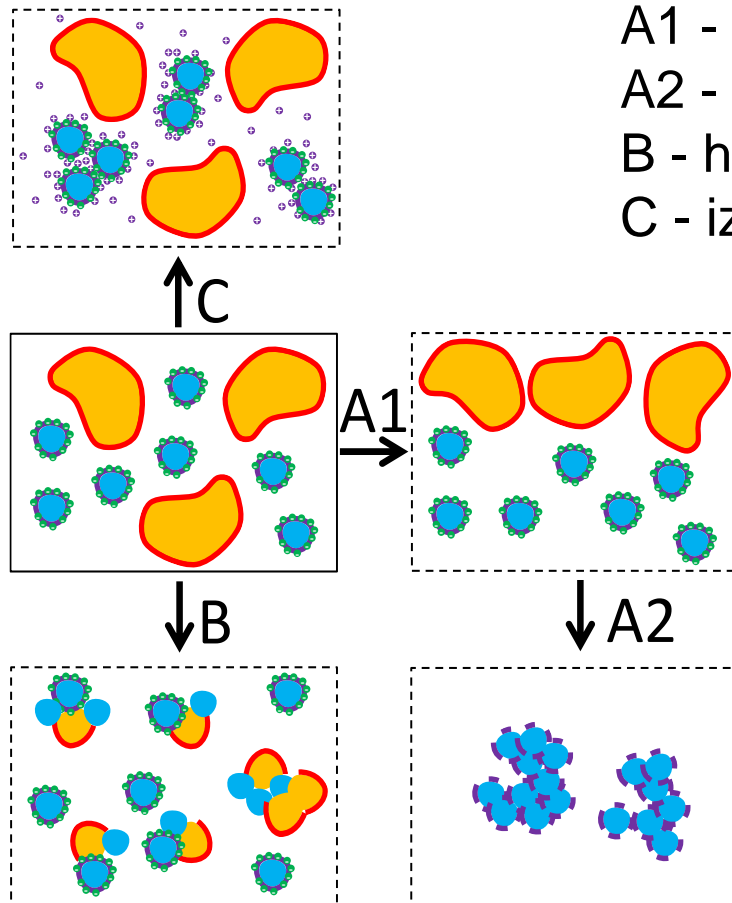

Stabilnost disperzije nabitih delcev

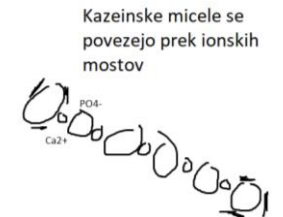

“Vežan naboj” – samo proti-ioni, NISO fiksni!

Mleko kot disperzija

A1 - ločevanje smetane od posnetega mleka
 A2 - mlečno-kislinska fermentacija
 B - homogenizacija
 C - izsoljevanje

- Maščobna kapljica:
  - Fosfolipidi (rdeče)
  - Trigliceridi, holesterol estri (oranžno)
- Majhna maščobna kapljica s defektnim fosfolipidnim plaščem
- Kazeinska micela:
  - Nabit in polaren κ -kazeinski plašč (zeleno in vijolično)
  - Nepolarna sredica iz α in β kazeina ter Ca in PO_4 (modro)
- Kazeinska micela z denaturiranim in delno razgrajenim κ -kazeinskim plaščem
- Natrijevi ioni